



GEMEENTE BOEKEL

Nummer 2019 / 10

MEMO

Aan : Raads- en Burgerleden
Van : College van B&W
Betreft: : Financiële ontwikkelingen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in 2019
Datum : 22 februari 2019

Geachte Raads- en burgerleden,

Graag informeren wij u over de recente financiële ontwikkelingen in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) die effect hebben voor de gemeente Boekel in het jaar 2019.

Aanleiding

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een open-eindregeling. Hoewel we een uitkering krijgen van het Rijk, zijn de kosten afhankelijk van het aantal aanvragen die onze inwoners doen voor ondersteuning (instroom) en het gebruik (duur) door de inwoners van deze voorzieningen. Door verschillende oorzaken stijgen de kosten dit jaar, in 2019, flink. Deze hebben geleid tot bijstellingen in de Begroting 2019, maar leiden ook nog tot bijstellingen in de Voorjaarsnota 2019. In het kader van tijdige informatiedeling willen wij u hierover nu informeren en niet wachten tot de Voorjaarsnota.

Toelichting

Het betreft hier zowel landelijke, regionale als lokale ontwikkelingen. Enkele worden veroorzaakt door wet- en regelgeving of jurisprudentie, andere prijsstijgingen zijn het gevolg van aanbestedingen en lokale ontwikkelingen zoals stijgende zorgvraag en langer gebruik van voorzieningen. We sommen ze hieronder kort op:

1. Hulpmiddelen (rolstoelen, scootmobiels, liften, etc.)

We hebben zes jaar lang een zeer voordelig en goedkoop contract voor hulpmiddelen gehad, onder de kostprijs. De gemeenten drukten de kostprijs door scherpe aanbestedingen uit te schrijven, leveranciers schreven (te) laag in. De markt is hierdoor steeds kleiner geworden in Nederland en we wisten zes jaar geleden dat bij een nieuwe aanbesteding de prijs zou verdubbelen. Dit is ook gebeurd. De meerkosten zijn nog niet precies te berekenen omdat Boekelse inwoners hun leverancier (met verschillende kostprijs) nu kiezen. Een kostenstijging is wel opgenomen in de begroting 2019. Het contract gaat in per 1 april 2019.

2. Huishoudelijke Verzorging (HV)

Het Rijk heeft de Maatregel van Bestuur 'reële kostprijs' ingevoerd. Daarmee worden gemeenten gedwongen een reële kostprijs voor HV te betalen. Toen daarbij in 2018 de nieuwe HV-loonschalen in de nieuwe CAO en een reguliere CAO-loonsverhoging werden doorgevoerd (dubbele stijging), hebben de samenwerkende

regiogemeenten hun prijzen noodgedwongen met terugwerkende kracht vanaf 1 april 2018 moeten verhogen. De kosten zijn daarmee al in 2018 gestegen en stijgen komende jaren nog verder met de CAO mee tot wel 40% (dit is exclusief de gevolgen van het abonnementstarief voor huishoudelijke verzorging, zie punt 6).

3. Woonvoorzieningen

We verwachten dit jaar een grote woningaanpassing van ruim € 70.000. Dit soupeert het gehele budget voor woonvoorzieningen op in 2019. In de Voorjaarsnota zal daarom € 50.000 extra nodig zijn om de reguliere woonvoorzieningen te kunnen voldoen. Ook ligt er nu bij het Dorpsteam een aanvraag voor nog een grote woningaanpassing. Het is nu nog onduidelijk wat daar de uitkomst van gaat worden.

4. Individuele begeleiding

We starten naar verwachting dit jaar met de pilot 'wonen met ondersteuning' voor jongeren die dat op eigen kracht met hun netwerk en veroorzaakt door hun beperkingen niet kunnen. De vraag hiervoor is groot in het Dorpsteam. Het is onduidelijk wat de kosten zijn die dit met zich mee brengt al, maar het is wel de verwachting dat de kosten op dit onderdeel hierdoor zullen stijgen. Naar verwachting binnen het begroot budget 2019.

5. Collectief vraagafhankelijk vervoer Regiotaxi

Als gevolg van een nieuwe aanbesteding in 2018 (prijsstijging) en door een stijgend gebruik van de Regiotaxi (volume), komen we naar verwachting € 45.500 tekort in de huidige begroting 2019. Het stijgend gebruik wordt naar verwachting veroorzaakt door het bindend OV-advies vanuit de Provincie en de vergrijzing.

6. Abonnementstarief eigen bijdrage Wmo

Het abonnementstarief is per 2019 ingevoerd. Dit houdt in dat alle cliënten die gebruik maken van Wmo-voorzieningen per 1 januari een vaste bijdrage in de kosten betalen van € 17,50 betalen per vier weken. Deze bijdrage wordt daarmee onafhankelijk van zorggebruik, inkomen en vermogen. Het kabinet wil met deze maatregel een stapeling van zorgkosten tegengaan.

Risico's van het abonnementstarief voor de gemeente zijn:

1. Risico op aanzuigende werking: voorheen maakten inwoners de afweging of zij de voorziening beter en goedkoper zelf konden regelen. Dit kan nu gaan doorslaan naar 'je bent een dief van je eigen portemonnee als je niet bij de gemeente aanklopt'. Het Dorpsteam maakt nu al melding van een toestroom van aanvragen, vooral van mensen die het voorheen prima konden regelen (lees: betalen) en nu de voorziening van de gemeente wensen te krijgen. Er zijn nauwelijks juridische gronden om deze aanvragen af te wijzen wanneer beperkingen van inwoners aangetoond kunnen worden.
2. Minder inkomsten: door minder inkomsten uit eigen bijdragen Wmo, is een deel van de Wmo-dekking weggevallen. Hoeveel inkomsten we precies mislopen, weten we pas aan het einde van dit jaar. We kunnen wel ongeveer berekenen hoeveel inkomsten we mis lopen op grond van het aantal klanten in 2018 die een eigen bijdrage betaalden en de maximale kostprijs van € 17,50. We schatten in dat we € 30.000 minder inkomsten gaan ontvangen dan nu in de begroting 2019 is opgenomen.
3. Woningaanpassingen: cliënten betaalden door de eigen bijdrage-regeling voorheen een groot deel van de woningaanpassingen zelf op grond van inkomen en vermogen, tot maximaal de kostprijs. Na invoering van het abonnementstarief worden de kosten bijna geheel afgewenteld op de gemeente, zonder dat hier compensatie van het Rijk tegenover staat.
4. Huishoudelijke Verzorging: verwacht wordt dat vooral voor Huishoudelijke Verzorging een aanzuigende werking gaat ontstaan waardoor meer mensen die nu zelf in een oplossing voorzien, toch een beroep gaan doen op de gemeente. Een grote stijging in cliënten, veroorzaakt een grote kostenstijging. Ook zal er een arbeidsmarktprobleem ontstaan; aanbieders geven nu al aan niet aan voldoende personeel te kunnen komen. Dit probleem zal verder toenemen.
5. Strijdig met de uitgangspunten van de Wmo: het abonnementstarief is volgens de VNG in strijd met de decentralisatiebeleid van het Rijk en doorkruist het gemeentelijk eigen bijdrage-beleid van Boekel vastgesteld door uw gemeenteraad: de gebruiker betaalt, de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten, kanteling naar eigen kracht en medeverantwoordelijkheid voor elkaar.

7. Maatschappelijke ontwikkelingen

Inwoners krijgen steeds vaker zorg vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) of de Wet langdurige zorg (Wlz) in de thuissituatie (ambulantisering). Opschaling van ondersteuning naar zorg is moeilijker, afschaling van zorg naar ondersteuning neemt juist toe (extramuralisering). Zo duurt het langer voordat inwoners overgaan van Wmo-ondersteuning naar de intramurale Wet langdurige zorg (o.a. verzorgings- en verpleeghuizen, intramurale GGZ). Hierdoor wordt de ondersteuning in de thuissituatie zwaarder. Andersom is er een uitstroom gaande in de GGZ, beschermd wonen en ziekenhuizen; daar waar mogelijk gaan inwoners met lichtere ondersteuning na opname naar huis. De vragen voor Wmo-ondersteuning nemen door deze ontwikkelingen toe en de periode waarvoor de ondersteuning nodig is, is langer. De druk op het Dorpsteam groeit, de complexiteit van situaties neemt toe (problemen op meerdere leefgebieden en meerdere zorgverleners over de vloer) en mensen blijven langer in de Wmo. Ook deze ontwikkelingen zorgen voor een verdere stijging in de kosten.

Maatschappelijke ontwikkelingen zoals vergrijzing en extramuralisering of 'een aanzuigende werking' zijn niet één op één te vertalen naar betrouwbare kostenberekeningen. Maar uitkomsten van aanbestedingen en verhoging van cao-lonen zijn dat wel. Daarom brengen we in beeld wat we wél weten/verwachten en geven we een winstwaarschuwing af voor de ontwikkelingen die we nog niet weten.

Financiële gevolgen en dekking

Veel van de genoemde ontwikkelingen hebben we zien aankomen. De kostenstijgingen voor rolstoel- en individuele vervoersvoorzieningen, evenals die voor huishoudelijke verzorging en minder inkomsten uit eigen bijdragen hebben we reeds in de Begroting 2019 opgenomen. Recente ontwikkelingen zoals bij de CVV Regiotaxi en de woonvoorzieningen worden in de Voorjaarsnota 2019 verwerkt. Bij deze kostenstijgingen is nu nog geen rekening gehouden met een aanzuigende werking vanuit het abonnementstarief. Daar proberen we in mei nog beter zicht op te krijgen en kunnen dan eventueel in de Voorjaarsnota 2019 verwerkt worden.

Voorzieningen	<u>Werkelijke kosten</u> <u>2018</u>	Begroting 2019	Extra in Voorjaarsnota 2019	Kostensoort
Rolstoelvoorzieningen	54.731	80.000	-	666000-4341100
Vervoersvoorzieningen	19.868	60.000	-	666000-4341101
Huishoudelijke verzorg.	415.417	473.000	-	667101-4341002
Woonvoorzieningen	35.561	70.000	50.000	666000-4341102
Individuele begeleiding	501.302	560.000	-	667100-4432008
CVV Regiotaxi	109.362	85.000	45.500	661034-4433009
Eigen bijdrage	-84.110	-75.000	30.000 (aframen)	667110-5342002
Totaal	1.052.131	1.253.000	125.500	

Bovenstaande tabel laat niet de gehele Wmo zien. Alleen daar waar we in 2019 een opvallende stijging verwachten zijn meegenomen. De kostenstijgingen zijn reeds verwerkt in de Begroting 2019 of moeten nog verwerkt worden in de Voorjaarsnota 2019. Gevolgen van de aanzuigende werking als gevolg van het Abonnementstarief en maatschappelijke ontwikkelingen zijn in deze kostenraming niet meegenomen, maar kunnen tot een verdere kostenstijging leiden.

Wij hopen u voor dit moment voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

College van B&W